OCENĚNÍ OSOBNOSTÍ

PARDUBICKÉHO KRAJE

Vážené dámy, vážení pánové,

Rytířské sály pardubického zámku patří již podruhé osobnostem, jejichž činnost a skutky obohacují život v našem kraji.

Jsem velice hrdý na to, že i dnes můžeme společně vyjádřit naše symbolické DĚKUJI v podobě skleněné plastiky a diplomu lidem, kteří často ve svém volném čase věnovali nezměrné úsilí rozvoji turistických oblastí a záchraně historických památek. Naše poděkování patří také těm, jejichž soustavná činnost či skutky napomáhají ke zkvalitnění lidského života či přímo jeho záchraně.

Svého dalšího laureáta dnes najde také medaile hejtmana, kterou uděluji významným osobnostem při mimořádných příležitostech, mezi které dnešní večer rozhodně patří.

Jsem velice rád, že v době, kdy mluvíme o nedostatku morálních vzorů pro současnou mladou generaci, můžeme dnes vyznamenat osobnosti, které se těmito vzory mohou stát. Jsem hrdý na to, že tito lidé žijí společně s námi v Pardubickém kraji a my jim společně můžeme říci: Děkujeme.

JUDr. Martin Netolický, Ph.D.
hejtman Pardubického kraje

Ocenění Pardubického kraje

Pardubický kraj od roku 2014 oceňuje významné osobnosti nebo právnické osoby spjaté s naším regionem prostřednictvím dvou cen a jedné medaile. Nositele cen nominuje veřejnost, udělení schvaluje Zastupitelstvo Pardubického kraje. Ocenění je poděkováním za přispění k rozvoji kraje, rozšiřování jeho dobrého jména nebo za výjimečný skutek.

Cena Za zásluhy o Pardubický kraj – je určena osobnostem, kolektivům nebo organizacím za mimořádnou činnost pro rozvoj kraje a za zásluhy o kraj. Ocenění získávají uměleckou skleněnou plastiku, odznak se stužkou a pamětní diplom.

Cena Michala Rabase za záchranu – je určena osobnostem, kolektivům nebo organizacím za mimořádné nebo dlouhodobé zásluhy v oblasti záchrany života, zdraví nebo jiných významných hodnot. Ocenění získávají uměleckou skleněnou plastiku, odznak se stužkou a pamětní diplom.

Medaile hejtmana – je udělována hejtmanem Pardubického kraje vybraným osobnostem za jejich zásluhy v oblasti propagace kraje ve světě nebo významným hostům při jejich návštěvě našeho regionu. Ocenění získávají medaili se stužkou a pamětní diplom.

Luděk Štěpán, zakladatel skanzenu Veselý Kopec

Luděk Štěpán je zakladatelem skanzenu Veselý Kopec a jeho dlouholetým budovatelem. Ocenění získává za celoživotní úsilí o dokumentaci a záchranu lidových staveb a neindustriálních technických objektů v kraji. Právě jeho zásluhou jsou ve skanzenu dnes k vidění unikátní kolekce technických objektů na vodní pohon, jako je mlýn či pila.

Jak jste se dostal k tomu, co děláte? K zájmu o historii a vlastně i k založení samotného skanzenu?

Historie mě bavila už od mládí. V 17 letech jsem sepisoval historii naší vesnice a dělal i velkou rodinnou kroniku. Průběžně jsem se snažil poznávat zapsané i přírodní památky a zjišťoval, že tehdejší památková péče je nedokáže ochránit. V roce 1960 jsem začal se soupisem vodních děl Chrudimska a přitom jsem se dostal i k chráněným pilám. Ukázalo se, že památkáři o nich často nic nevědí. Tam padlo rozhodnutí vzít to do vlastních rukou a začal jsem uvažovat o místu, kam bychom objekty, které bylo potřeba chránit, převezli. Volba padla na Veselý Kopec. V roce 1968 jsem dal návrh na záchranu prvních budov.

Byly nějaké překážky, se kterými jste při budování skanzenu musel bojovat?

Byly, ale dařilo se je řešit. V té době totiž ministerstvo vyhlásilo program na záchranu lidových staveb. Okresu Chrudim se tak celkem hodilo, že se připravuje Veselý Kopec. Peníze sice nebyly, ale fungovalo to. Využíval jsem i svého postu vedoucího silničního stavebního střediska, což mi umožnilo organizovat tam brigády a navážení materiálu. Největší potíže jsme měli za normalizace, kdy se vedoucí odboru kultury téměř každý rok měnili a měli obvykle jiné úkoly, než byla ochrana lidových památek. To pro ně bylo spíš přítěží.

Jak je to podle vás dnes s ochranou památek? Mění se ten vztah třeba oproti té době za komunismu?

Změnilo se to velmi. Nedá se to vůbec srovnat s tím, v jakém stavu byly památky, když jsem se o to začínal zajímat. V lastně dnes už zbývá jen nepatrně objektů, které jsou ve špatném stavu. I síť skanzenů už je snad víceméně dobudovaná, takže to, co bylo především potřeba zachránit v lidovém stavitelství, se podle mého podařilo.

Co říkáte na ocenění udělené Pardubickým krajem?

Pro mě je to jakýmsi vyvrcholením uznání té práce. Zároveň mě to ale překvapilo, protože v rámci kraje je spousta obětavých lidí, kteří pro něj něco udělali. Že to padlo na mě, to je obrovským potěšením, až mám někdy obavu, jestli si to vůbec zasloužím.

Manželé Magda a Petr Kučerovi, majitelé zámku Nové Hrady

Manželé Petr a Magda Kučerovi už mnoho let na vlastní náklady rekonstruují rokokový zámek Nové Hrady. Opraven nebyl pouze interiér, ale i další přilehlé budovy a postupně je obnovován i zámecký areál. Ocenění Pardubického kraje manželé získávají za záchranu památky a za vytvoření nového turisticky atraktivního cíle v kraji.

Jak jste se k tomu dostali, jak jste přišli na to, že byste mohli mít zámek?

PK: *V polovině devadesátých let, kdy jsme bydleli v Praze, jsme stáli před rozhodnutím, zda tam pokračovat, nebo zda změnit styl života. A rozhodli jsme se pro změnu. Nemovitosti v Praze jsme z velké části prodali a pořídili si právě Nové Hrady. Mohli jsme si zakoupit i jiný objekt, v nabídce jich tehdy bylo mnoho. Kvůli cenové dostupnosti i zajímavosti objektu padla volba na Nové Hrady. Tam to vlastně začalo, tehdy jsme se rozhodli, že naši energii vložíme do záchrany jedné z památek.*

S jakými překážkami jste se museli vypořádat během práce na opravách zámku?

MK: *Zpočátku jsme v podstatě žádné neměli, všechno šlo hladce a rychle, měli jsme tu dobré řemeslníky, úřady s námi spolupracovaly, to byla úžasná situace. Teď je to ale jiné. Mám pocit po těch sedmnácti letech, co tu bydlíme, že je vše složitější. Obrovsky narostla byrokracie, na vše je potřeba povolení. Domnívám se, že kdybychom teď začínali, tak to neuděláme.*

PK: *Ten nárůst byrokracie je minimálně stoprocentní. To se pak projevuje i na tom, že se vše prodražuje. My to děláme bez dotací, takže máme reálnou představu o ceně jednotlivých prací a je pro nás šokující, když slyšíme, jak kolem nás létají desetimiliony a stamiliony. To je plýtvání zapříčiněné právě nárůstem byrokracie a zásahem neodborníků.*

Co chystáte dál? Jaké jsou vaše nejbližší plány?

PK: *Ze zkušeností ze západní Evropy víme, že člověk chce čím dál komplexnější zážitek. Budeme se hlavně snažit, abychom neudělali z Nových Hradů Disneyland. Zároveň ale chceme lidem ukazovat zajímavé a hezké věci. Trochu je možná i vychovávat. Takže se chceme více soustředit na exteriéry – především na zahrady.*

Co říkáte na ocenění udělené Pardubickým krajem?

MK: *Uznání a povzbuzení je samozřejmě velice příjemné. Ostatně vždy jsem ráda, když provázím a lidem se něco na zámku líbí. Například zdobení nebo zahrady. Bohužel občas se stávají i nepříjemné věci, někteří lidé škodí, a to pak jsou soudy o ukradené věci a podobně. Takových lidí není moc, ale přesto bych si přála, aby jich bylo ještě méně.*

Králická pevnostní oblast a Společnost přátel čs. opevnění

Obecně prospěšné společnosti Králická pevnostní oblast a Společnost přátel československého opevnění mají hlavní zásluhu na stále rostoucím zájmu turistů o oblast Králicka. Jen loni se na zdejší pevnosti přijelo podívat více než 65 tisíc lidí, dalších dvacet tisíc navštívilo tradiční akci Cihelna. O památky se tady starají nadšenci, bez kterých by takový úspěch nebyl možný. V jejich čele stojí ředitel Společnosti přátel československého opevnění Martin Ráboň a ředitel Králické pevnostní oblasti Petr Štemberk.

Jak jste se vlastně ke své činnosti v Králické pevnostní oblasti dostali?

MR: *V polovině osmdesátých let jsme jako studenti a nadšenci dělali průvodce na Dobrošově, což bylo tehdy jediné oficiální muzeum svého druhu v Československu. Začali jsme chodit po objektech a zajímali se o další lokality. Nejzajímavější byla tvrz Bouda. Ale byli jsme překvapeni, že se o ni nikdo nestará. Dobrošov byl národní kulturní památkou, ačkoliv je to s nadsázkou jen impozantní staveniště, a tady v lesích nad Těchonínem byla bez zájmu obrovská stavba v plné kráse. Byť plná odpadků a suti, ale celá. Takže jsme ještě před revolucí začali hledat způsob, jak ten objekt zpřístupnit.*

Jakou máte motivaci opravovat, udržovat a návštěvníkům ukazovat pevnostní oblast?

PŠ: *Československé opevnění je pro mnoho lidí symbol první republiky, což je zatím bohužel největší hospodářský a morální vrchol naší země. Proto se k ní snažíme vracet a svou prací přispívat k její propagaci.*

Kdo jsou lidé, kteří se o pevnosti a muzea starají?

PŠ: *Provoz stojí na nadšencích, kteří nejsou vůbec nijak honorováni, naopak tento svůj koníček dotují ze svého. Kdyby nebylo stovek a stovek dobrovolníků, kteří už pětadvacet let o opevnění pečují, tak by ani jedno z muzeí nemohlo fungovat.*

MR: *Původní jádro party lidí, kteří se o zdejší pevnosti zajímali, bylo tří až pětičlenné. Z nich někteří zůstali, někteří se vydali jinou cestou. Ta parta prošla obrovským vývojem, lidé přicházeli a odcházeli, nejvíc nás bylo těsně po revoluci, kdy sem jezdilo na víkend pracovat třeba šedesát lidí. Postupně se počet zmenšoval. Věková i profesní paleta je velice pestrá, nejmladším je šestnáct sedmnáct, ti nejstarší už zlomili sedmdesátku.*

Jak vnímáte to, že činnost vaše a vašich kolegů je oceněna Pardubickým krajem?

PŠ: *Velice nás to překvapilo a samozřejmě také potěšilo. Překvapilo proto, že mnozí z nás tady v osmdesátých letech začínali tak, že se po lesích nechali nahánět pomocnou stráží Veřejné bezpečnosti. Po těch letech jsme tedy zaznamenali jistý posun a dočkali se určitého společenského ocenění.*

Ladislav Pulpit, řidič autobusu

Ladislav Pulpit je řidičem linkového autobusu a v Dolní Rovni, kde žije, také členem obecního zastupitelstva a sboru dobrovolných hasičů. Život zachránil staršímu muži, který jako cestující v autobusu zkolaboval. Ladislav Pulpit mu poskytl nepřímou srdeční masáž a udržel ho při životě do příjezdu záchranky.

Jak došlo k události, při které jste zachránil lidský život?
V Sezemicích jsem naložil na zastávce cestující a ujel asi sto nebo sto padesát metrů, když jsem uslyšel volání, abych zastavil, že se jednomu pánovi udělalo špatně. Šel jsem se podívat, co se děje, a viděl pána ležícího na sedačce. Byl v bezvědomí, nedýchal a neměl hmatný puls. Položili jsme ho proto na zem a já jsem mu začal dávat srdeční masáž.

Kde jste vlastně získal zkušenost, jak poskytnout první pomoc?
Jako řidiči chodíme na školení, ale asi mi nejvíc pomohla zkušenost dobrovolného hasiče. Jako člen výjezdové jednotky pravidelně chodím na školení, protože je potřeba, když někam přijedeme, abychom uměli pomoct. Nejenom uhasit dům, ale i poskytnout pomoc lidem.

Co vám běželo hlavou, když k téhle události došlo?
V tu chvíli nebyl čas na nějaké myšlenky. Přál jsem si, aby už srdce naskočilo, aby už konečně přijela sanitka... V novinách jsem se pak dočetl, že přijela za sedm minut, v tu chvíli vám to ale připadá, jako by to trvalo půl hodiny.

Jakou zkušenost jste si z této události odnesl?
Chtěl bych se samozřejmě co nejméně dostávat do podobných situací a pokud bych se do nich už dostal, tak bych si přál, abych vždycky věděl, co mám dělat.

Co říkáte na to, že za svůj skutek budete oceněn Pardubickým krajem?
Nikdy jsem nečekal, že bych něco dostal, že by mě někdo nějak ocenil. Vůbec jsem s tím nepočítal. Samozřejmě je to příjemný pocit, ale především jsem rád, že jsem dokázal někomu pomoct.

Lukáš Kamaryt, strážník Městské policie Pardubice

Strážník pardubické městské policie šel v době volna se svou dcerou na zmrzlinu a "na mašinky". V nádražní hale viděl seniora, který na jedné z laviček zkolaboval. Okamžitě mu začal poskytovat první pomoc a zahájil resuscitaci. Pardubický kraj jeho jednání ocenil kvůli příkladnému chování v kontrastu s ostatními kolemjdoucími, kteří nechali seniora bez pomoci.

Přestože senior, kterému jste poskytoval první pomoc, později zemřel, vámi poskytnutá resuscitace byla provedená dobře. Máte v tomto směru jako městský strážník výcvik? Jak jste věděl, co dělat?

Neprošel jsem žádnými kurzy, ale vzhledem ke své práci se snažím získávat znalosti o první pomoci, abych byl schopen pomáhat lidem na ulici, když je to potřeba.

Byla vaše reakce na situaci automatická? Přece jenom jste měl tou dobou na starosti malé dítě...

Moje reakce byla úplně automatická, ani jsem v tu chvíli nepřemýšlel o ničem jiném. Samozřejmě jsem se snažil neustále hlídat i dceru, byť to bylo těžké. Pak si jí ale vzala na starost dozorčí v hale a už to bylo jednodušší.

Co vám v tu chvíli běželo hlavou?

Hlavně, aby se to povedlo a abych všechno udělal dobře, než přijede sanitka. I když tou dobou už tam pán ležel docela dlouho a na záchranu bylo pozdě. Přijít o chvíli dřív, mohlo být všechno jinak.

V tomto případě přišla pomoc pozdě. Co si myslíte o lhostejnosti lidí, kteří pomoc neposkytnou a raději otočí hlavu?

Je to problém. Lidé se nechtějí zapojovat do podobných situací, neposkytnou první pomoc, budou si to zdůvodňovat tím, že ten člověk je bezdomovec nebo opilec. Přitom třeba při masáži srdce není ani možné se něčím nakazit. Tady se přitom bavíme o normálním slušném člověku.

Za svůj čin budete oceněn Pardubickým krajem. Co na to říkáte?

Ocenění si velmi vážím, ovšem daleko větší odměnou by pro mě bylo, kdyby se záchrana podařila a pán přežil. To by mě těšilo mnohem víc.

Radek Biedla, učitel SOŠ automobilní v Ústí nad Orlicí

Středoškolský učitel Radek Biedla už přes třináct let povzbuzuje své žáky k dárcovství krve, plazmy a především kostní dřeně. Ocenění Pardubického kraje získává především za svou aktivitu, díky které se do národního registru dárců kostní dřeně zaregistrovalo přes tisíc mladých lidí. Nejméně třináct z nich už kostní dřeň dokonce darovalo.

Některé školy jsou známé třeba kvůli sportovním aktivitám, ta vaše především kvůli dárcovství kostní dřeně. Kdy tato vaše snaha motivovat žáky, aby se stali dárci, začala?

Sám jsem od mládí dárcem krve, a když se u nás založil registr dárců kostní dřeně, tak jsem vstoupil i do něj. A protože jsem si vědom toho, že učitel, když chce, tak má velkou moc a může ovlivňovat mladé lidi, rozhodl jsem se je vést touto cestou. Cestou, která mi přijde smysluplná a která může nejen pomoci lidem, kteří jsou nemocní, ale zároveň i formuje děti a ovlivňuje žebříček jejich hodnot. Pro žáky je ta zkušenost udělat něco dobrovolně, zachránit někomu život, k nezaplacení.

Objevily se během těch let, co tuto činnost děláte, nějaké zásadní problémy? Například s nezájmem ze strany žáků?

Se žáky nikdy problém nebyl. Když jsem si to párkrát počítal, tak to vychází, že téměř 90 procent z nich vstupuje do registru, což je úžasné. Občas nastane problém s rodiči, kdy někteří žijí v tom, jak je to nebezpečné a jak to bolí a podobně. Kdysi dávno, když jsem s tím začínal na škole, tak byl problém i se staršími kolegy téměř důchodového věku, kteří v tom viděli šanci ulít se ze školy. Ale to odeznělo a dnes to škola maximálně podporuje.

Snažíte se sdílet své zkušenosti i s jinými učiteli a školami?

Snažíme se, ale odezva není moc velká. Dělali jsme v říjnu velkou propagační akci, na kterou jsme pozvali ředitele okolních středních škol. Ozvali se pouze z Litomyšle, že to tam nějaký učitel chce zkusit. Je to i tím, že začátky jsou těžké. Já už mám několik trumfů, o které se mohu opřít: Mohu argumentovat tím, že já i většina mých kolegů jsme v registru, a hlavně tu je třináct žáků, kteří už kostní dřeň dali a dnes říkají, že by do toho šli znovu. Než jiná škola, jiný učitel tyhle trumfy získá, tak to pár let trvá.

Co říkáte na ocenění, které vám uděluje Pardubický kraj?

Asi každý je rád, když se jeho práce dočká uznání. Na druhou stranu se cítím trochu nesvůj a nesmělý, přijde mi to trochu jako sebechvála a neumím se v tom příliš pohybovat. Ale beru to tak, že se to díky tomu dostává do širšího povědomí a že se toho třeba chytne někdo další.

MUDr. Michaela Tomanová, MBA, ředitelka Rehabilitačního ústavu Brandýs nad Orlicí

Michaela Tomanová zachránila život kapitánovi z Krajského ředitelství policie Pardubického kraje při přípravě návštěvy prezidenta Miloše Zemana v Rehabilitačním ústavu Brandýs nad Orlicí. Policista ve výtahu zkolaboval a začal krvácet. Neodkladnou účinnou pomoc mu poskytla právě primářka a ředitelka ústavu.

Jak došlo k události, při které jste zachránila lidský život?

Policejní kapitán při přípravách návštěvy prezidenta republiky v našem zařízení zkolaboval, následně na vyšetřovně začal masivně krvácet ze střeva a asistentka, která mne zavolala, mi hlásila, že leží v tratolišti krve. V tu chvíli měl neměřitelný puls i tlak a bylo nutné zastavit krvácení a začít hradit krevní ztrátu. Do žíly jsem mu zavedla kanylu, podali jsme mu léky na zástavu krvácení a infúzi jako náhradu počínající ztráty krve. Tělo pacienta jsme polohovali tak, aby nedocházelo k dalšímu krvácení. Postupně se jeho stav začal zlepšovat, krevní tlak i puls se daly měřit, krvácení nepokračovalo. Jeho stav byl stabilizovaný. Asi do 20 minut přijela záchranná služba, které jsme pacienta předali.

Přestože jste lékařka, jak složitá situace to pro vás byla? Jak jste ji prožívala?

Jako lékařka mám výhodu v tom, že vím, co v takové chvíli dělat. Velké štěstí navíc bylo to, že se událost odehrála ve zdravotnickém zařízení, takže jsem měla k záchraně pacienta vše potřebné, včetně personálu. V takových situacích se snažím být profesionál. Věděla jsem, že musím udělat maximum možného, abychom pana kapitána zachránili. V tu chvíli prostě děláte, co je třeba. Stres a obavy na vás dolehnou až mnohem později, když vám teprve dojde, jak to mohlo dopadnout.

Jakou zkušenost jste si z této události odnesla?

Když se stane něco podobného, vždy vám to připomene pomíjivost života. V jedné vteřině jste zdraví a nic vás netrápí, ale za okamžik už může být všechno jinak. Pokud se na to ale podívám z druhé strany, vidím jistou míru prozřetelnosti v tom, že se to stalo ve chvíli, kdy byl pan kapitán v našem ústavu. Pokud by se to stalo jinde a pomoc nepřišla včas, mohlo to dopadnout špatně. Štěstí bylo to, že příprava návštěvy se nám protáhla a pan kapitán ještě nebyl na cestě do Pardubic.

Co říkáte na ocenění udělené hejtmanem Pardubického kraje?

Pochopitelně mě to velice potěšilo. I přes to, že je pro mě pomáhat druhým samozřejmostí, je ocenění velkou ctí. Obrovskou radost jsem měla také z toho, že mě pan kapitán kontaktoval emailem a děkoval. Napsal, že se mu daří lépe. Takže díky pomoci mé a našich zaměstnanců nejen přežil, ale jeho stav se i zlepšuje a tento příběh má šťastný konec.

Děkujeme
Za zásluhy
o Pardubický kraj
2014

PARDUBICKÝ KRAJ

2014